

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

132. An superior ratione circumstantiarum possit sub peccato mortali
præcipere materiam levem? Et an hoc idem dicendum est de Prælati
Ecclesiasticis? Et notatur præcepta prohibentia in virtute ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

3. Hinc deducitur primò videntem posse ad venialem culpam in materia graui obligari, quia sicut omnis obligatio à sua voluntate ortum habuit, ita potuit ortum habere limitato modo, & non secundum omnem materiam capacitatem, ita Sanchez de matrimon. tom. 1. lib. 1. disp. 9. n. 6. fecus tamen dicendum est in iuramento, in quo Deum testem rei promissæ adducis. in hoc enim non potest quis limitare obligationem ad veniale, si materia grauis est, quia non pendet à tua voluntate obligatio implendi promissum. Secundò colligitur posse Confessarium penitentiam grauem imponere sub obligatione veniali, quia est quædam lex, & præceptum, & conditiones legis, & præcepti homini sortiri debet, ergo, &c. Ita Suarez in 3 part. tom. 4. disp. 38. sect. 7. numer. 5. Medina C. de Confess. tractat. 2. quest. 48. & alij, licet contrarium asserat Sanchez in select. disput. 15. num. 16. Conineh de Sacram. disp. 10. dub. 8. num. 65. Ochagavia ubi supra, n. 7. & alij.

4. Notandum est tamen, certum esse nullo modo posse legiflatorem in materia leui, obligationem grauem imponere, licet velit, & intendat, quia talis intentio est iniqua, & iniusta; unde non est audiendus Gregorius Sayrus in claus. Regia, lib. 3. cap. 7. num. 17. qui putat hanc doctrinam esse veram, quoad legiflatorem sæcularem, fecus autem quoad Ecclesiasticum; quod probat ex vfu Religionum, in quibus aliquando Superiores res leues prohibent sub pœna excommunicationis.

5. Sed hanc limitationem merito impugnat Sanchez in summa, tom. 1. lib. 1. cap. 4. numero 3. Suarez de legib. lib. 3. cap. 25. num. 7. & alij. Et ratio ad hanc militat etiam quoad iudicem Ecclesiasticum; & ad vsum Religionum, respondeo, quòd ibi Superiores, si aliquam rem leuem in virtute obedientie, vel sub excommunicatione præcipiunt, dicendum ob aliquem finem grauem, redditam esse grauem, vt v. g. propter silentium seruandum, ne ingrediatur quis in aliorum cellas &c. vt notat Bonacina de legibus, disputat. 1. quest. 1. punct. 7. §. 4. num. 21. Sanchez loco citato, & alij.

RESOL. CXXXII.

An Superior ratione circumstantiarum possit sub peccato mortali præcipere materiam leuem?

Et an hoc idem dicendum sit de Prælati Ecclesiastici?

Et notatur præcepta prohibentia in virtute obedientie ingressum in cellas ob aliqua incommoda evitanda, obligare etiam in casu, in quo aliquis certo sciat non adesse ibi periculum, ratione cuius præceptum impositum fuit.

Et etiam notatur solum Deum in materia leui, posse obligare ad mortale, Ex p. 5. tr. 5. Res. 47.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docent communiter Doctores, vnde valde attendenda sunt circumstantiæ, ex quibus Superior ad imponendum de aliqua materia præceptum, ducitur ad iudicium de illa formandum, quia sæpè contingit, vt materia præcepti sit secundum se leuis, & obligationis sub mortali incapax; at ex circumstantiis boni communis adiunctis, quas Superior intendit, fit grauis, & calat sub obligatione ad mortale, aut ratione iacturæ boni communis Religionis, periculi, etiam non proximi, transgressionis votorum, & idèd bene infert Valentia tom. 2. disput. 7. quest. 5. punct. 6. nonnullos decipi existimantes non obligare præceptum Prælati sub mortali de seruando silentio hoc, aut illo tempore, aut de illo efficiendo, quod ex se non magni momenti appareat: quippè fieri potest, vt

circumstantia aliqua ei materiam grauitatem addat: Quare ait cum Caietan. summa ver. præceptum, in possibile videri in iure humano ex sola materia discernere præcepta sub mortali, cum res quæ leuis videtur, ac sit talis in se considerata, sit magni momenti, attentis circumstantiis, quas Superior spectat, ac subditi ignorant. Quare dicit Suarez disput. 4. sect. 6. numero 11. debere latè certò, & indubitanter constare esse leuem materiam, vt iudicemus præceptum, quod alias ex verborum tenore ad mortale obligaret, non sic obligare; & rectè quidem dicit, quia in dubio non est spoliandus Superior sua possessione, nec quando non constat iniustitia præcepti. Ex his similiter præcipere potest Prælati Religionis sub mortali, ne Religiosus aliquis accedat ad hortum communem Conuentus, aut ad talem sæcularis domum, aut ne transeat per talem vicum, etiam si cum licentia sua exierit extra Conuentum, vel ne cum tali, aut tali persona loquatur. Hæc enim & similia licet in se considerata videantur parui momenti, comparata tamen ad honestatem, & bonum nomen Religiosorum, aut ratione scandali, periculi, vel alterius circumstantiæ, efficiuntur res magni momenti, & idèd obligant sub mortali. Et hæc omnia docet etiam Montelinus in part. 2. tom. 2. disput. 23. quest. 9. numero 161. Salas de leg. disput. 10. sect. 6. numero 32. Medina in part. 2. quest. 96. art. 4. ad dub. 2. Baldellus ubi infra n. 10. Molfesius in summa tom. 1. lib. 1. cap. 4. numero 3. Sayrus in claus. Regia, lib. 3. cap. 1. numero 14. qui tamen numero 17. docet, etiam Prælatum Ecclesiasticum posse obligare ad peccatum mortale, si materia præcepti sit leuis, etiam attentis circumstantiis; sed hoc non est admittendum, etiam si Prælati iubeat in virtute obedientiæ, vt notat Castrus de lege pœn. lib. 1. cap. 5. document. 2. Baldellus tomo primo, libro quinto, disputatione 20. num. 8. & alij.

2. Notant ex si prædictis aliqui Religiosorum præcepta prohibentia in virtute obedientiæ ingressum in cellas ob aliqua incommoda evitanda, obligare etiam in casu, in quo aliquis certo sciat non adesse ibi periculum, ratione cuius præceptum impositum fuit, quia esto non adsit periculum illo casu, adeest tamen generaliter, & in primum, & hoc sufficit, quia hæc fuit causa imponendi præceptum, & ita docet Basilius Pontius de matrimon. lib. 5. cap. 5. n. 11. & Castrus Palas tom. 1. tract. 3. disput. 1. punct. 14. num. 13.

3. Notandum est etiam hic obiter cum Dualio in 2. 2. D. Thom. tractat. de legibus, questione 5. articulo quarto, conclusionem 2. in fine, solum Deum in leui materia posse ad mortale obligare, vt probabile est fecisse erga Adamum, & Euam, ratione vfus fructus vetiti.

RESOL. CXXXIII.

An subditi dubiis de legitima Prælati potestate reneantur illi obedire, maxime si sit in possessione Superioritatis?

Idem dicendum est, quando adsunt diuersæ opinionēs probabiles? Ex p. 4. tr. 3. Res. 8.

§. 1. Affirmatiuè responderet Sanchez in summa, tom. 2. lib. 6. cap. 3. num. 29. quia cum in possessione Prælationis sit (si enim in ea possessione non esset, denegari posset possessio, donec de legitima electione, aut confirmatione constaret) non potest ob solum dubium, vel opinionem spoliari legitima possessione, denegando ei obedientiam, donec certus sit defectus. Hæc opinio est probabilis.

Sup. hoc in R. not. leg.

Sup. hoc in R. præterea, §. Notandū, ad med. sed lege eā per totam, & in to 5. tr. 1. R. §. vlt. & in to 6. tr. 1. ex R. §. 8. lege doctrinā, §. Itaque si gnauer in his & infra paulo post initium, §. 3. a vers. sic Res. 08.

Sup. hoc in to 5. tr. 1. ex nota doctrina Res. 31 si gnauer in §. Dicat, propè fin. à v. Ex cuius. Sed lege eam per tot.